

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 8.

Lýsingarprísir fyrri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fest
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 20. februar 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið — Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Skulu vit hava nazist- iska hugsan luskada inn her í Føroyum.

I sínum arbeiði fyrri at mót-
virka demokrati og parlamentar-
isk stýrisslag, hevur hitt danska
afturhaldið í ymsum bløðum
sýnt eina sterka, háldulda
nærkan at facismu og nazismu.
Í »Dimmalætting« fyrri 7. í hesum
hevur *núverandi* bráføngis blað-
stýrari blaðsins eina grein, sum
ivaaleyst er beinleiðis avskrivad
eftir einum danskum afturhalds-
blaði, nevnd »Morgendagen«,
har hín nazistiska hugsanin væl
so skiliga stingur »hestahögvina
fram. —

Skulu vit nú eisini her í Fø-
royum hava hesa anti-demokra-
tisku, anti-parlamentarisku hugs-
anina doceraða, ta hugsanina,
sum hevur sett sínar fruktir í
Italiu og Týsklandi og rættir
polyp-ármur sínar út eftir øllum
londum og fólki. At stórkapi-
talisturin, blaðkongurin, Lord
Rothmere, er gingin yvir í
føvningin á nazismuni, heldur
hesin qvasi-blaðstjórin — ella
rættari danska blaðið — er eitt
gott tekin uppá, at Onglands
»nazificering« er í nánd. Og
aftaná tað stóra Ongland fara so
ivaaleyst tey smærnu londini
at darla. — Demokratið er á
deyðastrá, parlamentarismen
hevur spelt fallit, »det er ikke
mere en misforstået fri Villie,
der skal bestemme, hvordan Stats-
mændene skal handle. Det er
derimod Massernes Forer, der
skal opdrage Folket til at tro og
gøre hvad der er ret og rigtigt!«
Já takk, vit kenna »der Führer«
— Hitler — ritmester Lembeke —
blaðstjóra Danner og blaðið »An-
greb« — já takk eitt vakurt
blómutyssi!!!

Og so her heita danska stór-
mansblaðið — uppáfturikið í
»Dimmalætting« — so frekt, at
tað hettar sær at citera Steinecke
úr hansara fyrilestri í Radio!!

Vit vilja biðja okkara lesarar
gera so væl gjølla at lesa roðu
Steineckes, sum vit nú byrja at
prenta, og sum kemur í teimum
tveimum fyrst komandi bløðun-
um og sum sýnir okkum san-
leikan um Steineckes stoðu til
spurningin demokrati og parla-
mentarismu og hansara áskoðan
viðvíkjandi framtíð mannana. —

Tað er bæði synd og skomm,
at »politiskir« skrivarar skulu
nýta føroysk bløð til her hjá
okkum at smugla inn hesa út-
lendsku stórkapitalistisku anti-
parlamentarisku og antisocialari
læru til oyðilegging av allari
socialari og demokratiskari rörsu
til forfeil fyrri teirri forblommaðu
nazismu.

At kommunismen í okkara tíð
gongur í felag við teimum, vita
vit, og vit vita eisini, at arbeiðs-
ararnir, sum kommunistarnir
siga seg at vera talsmenn fyrri,
trúgva teimum og blindir lata
seg leiða yvir í hendurnar á na-
zismu og facismu — hon kann
ljóða so lokkandi: »Burt við
parlamentarismu — fólkioð skal
hava Forere«!

Demokratiets Fremtid.

At K. K. Steincke.

I.
De store Aander, der har
været Liberalismens og Aands-
frihedens Talsmænd og dermed
Fædre til den nyere Tids De-
mokrati, gik i deres Optimisme
ud fra en skæbnesvanger Fejltagelse. De troede nemlig, at i
den Retning er Marxisterne lige
saa godtroende, at tekniske
Fremskridt og materiel Udvik-
ling saa at sige af sig selv vilde
omsættes til større og større
Harmoni i Tilværelsen, til højere
og højere Kultur. De troede,
at Udviklingen nødvendigvis
maatte føre bort fra Krig og
Vold frem imod større og større
Frihed og Oplysning under Ledelse af et mere og mere ud-
bredt Demokrati, et mere og
mere oplyst Folkestyre. De gik
ud fra, at Menneskene lod sig
lede af Argumenter og Fornuft,
at Mennesket var »tankestyret
Energie«, som Ernst Møller
sagde.

Og nu, da man ser, at Udvik-
lingen tværtimod synes at pege
tilbage mod Enevælden, at Krig,
Terror og Vold truer i større
og større Omfang, at Aandsfri-
heden og Oplysningen misbruges
paa det groveste, og at Men-
neskene saa langt fra er tanke-
styret Energi, at de tværtimod
i stigende Grad er følelsesbe-
stemt Vildskab, er en for Mas-
sepsekylose letpaavirkelig Hær af
Fanatikere utilgængelige for Ar-
gumenter eller Fornuft, nu, da
man ser alt dette, saa vælter
man sig i sin Uvidenhed og
Forvirring over Demokratiet,
altsaa over den politiske Styre-
form, og gør det Demokrati,
der maatte overtage Verdenskri-
gens Fallitbø efter de tidligere
konservative Magthavere eller
Eneherskere, ansvarligt for alle
Ulykkerne. Med en Dristighed
uden Lige angriber man fra re-
aktionær og konservativ Side
Demokratiet, netop for Resulta-
terne af den Politik, man selv
har ført Europa ud i: Nationa-
lisme, Militarisme, Handelskrige,
Afspærring af Landene osv., osv.

At dette overhovedet kan gøres,
beror paa Folks Uvidenhed
om det Samfund, hvori de lever,
beror paa den gamle Forveks-
ling af politisk Magt med øko-
nomisk Magt. Man tror, at naar
blot Folkets Flertal har valgt
Regeringen, saa har denne —
selv i det enkelte lille Land —
ogsaa dermed Magten over Ver-
denssamfundets økonomiske Liv;
men dette er en uhyre Misfor-
staaelse. Politisk Demokrati
alene eller en demokratisk Re-
geringsform er nemlig ingen-

lunde en Garanti for Herredom-
met over det økonomiske Liv;
thi saalænge sidstnævnte er Gen-
stand for en anarkisk Kamp
mellem de forskellige Monopo-
ler og Spekulationsinteresser, er
det politiske Demokratis Stilling
usikker. Som allerede den gamle
Græker Aristoteles betonedede,
forudsætter Demokrati en vis
Lighed i ydre Kaar, ganske na-
turligt, fordi det altid vil rumme
en efter Forholdene mere eller
mindre betydelig Fare at ud-
ruste uvidende og økonomisk
deklasserede.

Masser — derunder ikke
mindst de saakaldte »Flippol-
tarer« — med Indflydelse paa
det offentlige Liv; de bliver da
let til Fals for den højstbydende
eller kommer under Indflydelse
af Demagoger eller politiske
Spekulanter og udnyttes i for-
skellige Interessers Tjeneste, der
intet har de brede Befolk-
nings varige Gavn at gøre.

Det kan derfor ikke nytte,
at man som nu er i Stand til
at producere større og større
Mængder af Kulturgoder af en-
hver Art, hvis disse kommer et
forholdsvis mindre og mindre
Antal af Befolkningen til Gode.
Kultur er ganske vist betinget
ved den materielle Produktion,
som navnlig betinges af den nu
forhadte Marxisme, som næsten
ingen kender; men Kulturen
forudsætter, at en stadig stigende
Del af Befolkningen bliver Par-
thavere i de frembragte Værdier,
at den brede Befolkning stadig
haves opad, saaledes at der bli-
ver almindelig Adgang til Livs-
goderne for videre og videre
Kredse, altsaa først og fremmest
store og større Mulighed for
økonomisk Tryghed. Forer Pro-
duktiviteten derimod til at
skærpe Uligheden eller, endnu
værre, gaar hele Systemet i
Baglaas som efter Verdenskri-
gens og Verdenskrisens Kaos,
hvor hele Udviklingen med den
stigende Afspærring og Mistæn-
ksomhed mellem Landene peger
tilbage mod Middelalderen, saa
vil det let gaa saame Vej med
Demokratiet, saa vil man ogsaa
paa politiske og kulturelle Om-
raader synke tilbage mod Mid-
delalderens Metoder og foragte
Folkestyret — under jublende
Bifald fra de forvirrede og navn-
lig sultne Masser; thi naar Lov-
en er sulten, brøler den!

Gang paa Gang er i Aartusin-
dernes Lob stoltte Kulturer gaaet
til Grunde, ogsaa saa fremga-
ende Demokratier som Græken-
lands og Roms. Og hvad er
det, vi har set i Tiden siden
Verdenskrigen? Økonomisk Kaos,
Usikkerhed og Forvirring over-
alt, ogsaa under Demokratiet,
medens Folkene vaander sig
under Forrentningen af Kapita-
lets efterhaanden værdiløse Pa-
pirbjerger. Mistilliden vokser
overalt, Folkets Samarbejde
og Samhandel, Betingelsen for
Fremskridtet, økonomisk som
politisk, afløses af Toldmure og
forærede Rustninger, og indad-
til skærpes Kampen mellem
Klasserne jævnsides med Fattig-
dommens og Arbejdsløshedens
Vækst rundt om.

Erstattes derfor ikke snart
denne Forrykthed, hvis drivende
Sjæl er det økonomiske System,
der alene bygger paa Spekula-
tion og Individets Havesyge,
med Socialisering, Frihandel og
Nedrustning samt Kamp mod
Monopolerne, vil ogsaa Folkets
Selvstyre, Demokratiet blive
trængt tilbage eller blive en
tom Skål.

Dette gjorde jo intet, hvis det
nye, der kunde ventes, igen
vilde bringe det virkelige De-
mokrati — med ikke alene po-
litisk Lighed, men ogsaa økono-
misk Betyggelse — i Højsædet;
men hvorledes ser de 2 Afloere
ud, der nu stiler efter at tilin-
telgøre det nuværende Folke-
styre, altsaa den kommunistiske
eller den fascistiske (nazistiske)
Bewegelse? Begge tilstræber
ikke alene netop at udrydde
Folkestyret til Fordel for Dikta-
turen, men de forfølger dette
Maal ved Midler, der peger til-
bage mod den mørkeste Middel-
alder og er en Forhaanelse af
de bærende Tanker for enhver
Aandskultur, for slet ikke at tale
om den Kristne.

Det er i Virkeligheden slet ikke
Tale om politiske Partier i al-
mindelig Forstand, men om 2
nye Religioner. Tilbedelsen af
Lenin eller af »det tredje Rige«.
Og det kommer netop disse 2
nye Religioner i høj Grad til
Gode, at Kristendommen — prak-
tisk taget altsaa Folkekirken —
nu er uden nogensomhelst virke-
lig Betydning til Støtte for alt
det, man med et enkelt Ord kunde
kalde de almenne Kulturværdier
endelige Hensynet til Næsten!

Men dertil kommer, at hele
det kaotiske Samfundsliv under
Verdenskrisen tvinger Regerin-
gerne ind paa en omfattende og
indviklet Politik — hele Plan-
økonomi- og selvforsyningspoli-
tiken —, der snart griber ind
her, snart der, samtidig med at
Samfundet som Helhed bliver
fattigere. At saadanne Forhold
i et Samfund, som i Forvejen
er gennemsyret af Egoisme og
Materialisme, naturligvis fører
til stigende Utilfredshed hos de
Befolkningslag, som ser sig truet
eller ramt af denne Udvikling,
siger sig selv. I gode Tider raser
enhver mod Statsindgreb, endog
mod Skatter, i onde Tider for-
langer man lige saa ihærdigt
Statsindgreb, dog kun til For-
del for sig, og i begge Tilfælde
falder han over Regeringen.

Under slige Forhold at fore
Statsvognen frem kræves først
og fremmest Samarbejde, Taal-
modighed og et utroligt Slid,
støttet af en oplysende og an-
svarsbevidst Presse. Det er
haarde Tider for enhver Rege-
ring! Hvad har man under
saadanne Vilkaar særlig overfor
Ungdommen at gøre frem med
af Fortidens demokratiske Be-
gejstring, Idealisme, Solidaritet-
følelse o. s. v.? Det synes alt
at blive traadt fladt under Dag-
liglivets Besvær, at blive yder-
ligere forsmilet af et tarveligt
og tarveligere saakaldt Aandsliv,
pisket frem af en ideløs og ten-
dencios Presse, der kun gør i
Film, Sportsraseri, Primadonna-

tilbedelse, private Skandaler og
andet Pjæl, som kan bedøve et
mere og mere materialistisk og
aandssvagt Publikum og forvirre
særlig de Unge, der ikke har
oplevet Demokratiets droje
Kampe.

Derimod er det was anderes
med de 2 nye Retninger eller
Religioner. Først Kommuniste-
ne! Samtidig med at hade og
bekæmpe enhver Gudsdyrkelse
og religiøs Følelse paa det vold-
somste dyrker de selv Lenin som
en Gud, han, der har sagt, at
»Religionen er det nederdræg-
tigste, der overhovedet findes
paa Jorden«. Imod al videnska-
belig Erkendelse, imod hele den
moderne Arvelighedsforskning
m. v. tror de paa det kollektive
Paradis paa Jorden, tror i reli-
giøs Betydning, i hvert Fald de
menige Kommuniste, og de op-
agters, ophides, drive »frem til
at udbrede denne Tro ved et-
hvert Middel, ikke mindst ge-
nem Had, Løgne og Vold, som
de snedigt — for at dække sig
— netop beskylder deres Mod-
standere for at anvende.

Nu er vel nok den kommu-
nistiske Religion, og navnlig den
rent forbyrderiske offentlige
Moral, en lovlig stram Snaps for
de fleste danske Møder; men
man ser dog, hvorledes de for-
tvivlede økonomiske Forhold
Verden over har bragt denne
hensynsløse Politik frem særlig
blandt de uvidende, halvsultende
og fortvivlede Unge, som det nu-
værende Kaos har berøvet Frem-
tidshaabene.

Samtidig har selvfølgelig en
saadan Lære mere end noget
andet givet Demokratiet skarpe
Modstandere til den anden
Side, Tilhængere af en individu-
alistisk og en national-socialistisk
Livsanskuelse, Vind i Sejlene og
først og fremmest i Tyskland
hvor Nøden og Fortvivlelsen
samt den paatvungne Mindre-
værdfølelse efter Versailles-
Traktatens Diktatur, tydeligere
har beredt Jordbunden for en
anden Religion, den nazistiske
For Nazismen er Historien ikke
en økonomisk bestemt Klasse-
kamp, hvorfor de forfølger Marx-
isterne med Baal og Brand til
Fordel for en anden Lære, der
i hvert Fald er oplagt uviden-
skabelig og praktisk umulig, og
netop derfor kun egnet til at
dyrkes som Religion, nemlig Op-
fattelsen af Historien ikke som
en Klassekamp, men som en
Racekamp, hvor man ovenikøbet
dyrker en af de tyske Blandings-
racer som Verdens selskryene
Herre, »Tyskland« skulde efter
disse Teorier være den german-
ske Moder til alt det Liv, som
har givet den nuværende Verden
dens kulturelle Form. Og paa det
fuldkomment absurde Grund-
lag vælter denne Bevægelse, hvis
helligste Forpligtelser er at sørge
for »at holde Blødet rent«, alt-
saa det meget blandede german-
ske Blod, man vælter sig over-
Jøderne, over Marxisterne, som
efter Forfatternes egen Mening
opretholdes af Jøderne, og for
hvem intet er helligt, hverken
Gud, Fædrelandet eller Familie
o. s. v.